

Lerarentekort technisch vmbo loopt verder op

Het vinden van vakbekwame docenten is, naast onvoldoende geld voor investeringen en het dalende aantal leerlingen, één van de grootste uitdagingen van het technisch vmbo. Het aantal inschrijvingen voor de lerarenopleiding loopt al jaren terug. Daar komt bij dat het onderwijs sterk vergrijsd is, ook in het vmbo. Het beroepsonderwijs is nu vooral aangewezen op het bedrijfsleven, maar dat biedt nauwelijks soelaas. De lerarenopleiding eist dat studenten minimaal een mbo 4-opleiding hebben.

DEZE DOCENTEN LATEN WE TOCH NIET SCHIETEN?

‘ZO’N PAPIERTJE IS HEILIG ALS JE VOOR DE KLAS WILT STAAN’

De komende jaren loopt het lerarentekort op. Steeds minder kandidaten voor de lerarenopleiding en een sterk vergrijsd lerarencorps. Wie staat er straks dan voor de klas? Tom Biegstraaten, Rutger van der Graaf en Jean Jacques Menanteau! Zij werkten in het bedrijfsleven en zijn nu docent. Maar die overstap is niet gemakkelijk. Dat is toch raar?

JACQUES MENANTEAU

‘Topkok Cas Spijkers zei eens tegen me: kennis moet je niet meenemen in je kist. Die moet je doorgeven. Dat is wat ik altijd al heb gedaan’, zegt Jean Jacques Menanteau, docent horeca, bakkerij en recreatie aan het Teylingen College KTS in Voorhout én meesterkok. ‘Als kok in hotels en restaurants heb ik talloze leerlingen opgeleid. In Frankrijk heb ik mijn meesterkok-titel gehaald en later in Nederland. Het verschil: in Frankrijk ben je dan bevoegd om les te geven, in Nederland niet.’ ‘Op een gegeven moment kom je als kok op

een leeftijd dat je veel kennis hebt, minder verplichtingen, en meer geduld. Het is toch zonde om de leerling dan niet die kennis mee te geven. Een dag in de week doe ik dat op het Teylingen College KTS. Ik wil leerlingen beschermen, leren zich staande te houden in de horecawereld. Leren dat in de keuken staan teamwork is. En dat kun je alleen als je zélf de praktijk door en door kent. Leerlingen zien groeien is het allermooiste dat er is.’

‘Of ik nog een lerarenopleiding wil gaan doen? Nee, ik ben bijna 60. Daar pas ik voor. Daar-

door kan ik niet vaker voor de klas staan dan dat ik nu doe. Dat vind ik ontzettend jammer. Kennis is niet te koop. Al die ontzettend goede mensen, die hun ambacht beheersen: die moeten voor de klas. Ik hoop van harte dat dat makkelijker wordt gemaakt.’

‘Ik heb weleens gehoord: je bent geen leraar. Daar ben ik het niet mee eens. Deze meisjes en jongens moeten een goed beeld krijgen van de branche. En wie kan dat beter dan iemand met mijn ervaring?’

‘JE WORDT BESTRAFT ALS JE MET JE HANDEN WILT WERKEN’

TOM BIEGSTRAATEN

‘Uit het bedrijfsleven, voor de klas? Het is haast onmogelijk’, zegt Tom Biegstraaten, docent bouwen, wonen en interieur aan het Teylingen College KTS in Voorhout én bouwkundige. ‘Vijftientig jaar heb ik gewerkt in de scheepsbouw. Honderden leerlingen heb ik daar opgeleid – mijn vak doorgeven is mijn passie. Dat leverde me in 2011 zelfs de titel beste praktijkopleider van noordwest Nederland op. Het onderwijs trok aan me. En dus besloot ik de overstap te maken. Maar ja, zonder bevoegdheid kom je niet voor de klas. Je mag assistent-docent worden, maar daar kan ik geen boterham van eten hoor.’

‘En dus begon ik met frisse moed aan de opleiding aan de Hogeschool Rotterdam. Een volledige opleiding hè, want een verkorte bestaat niet. Ik kreeg geen enkele vrijstelling. Dat ik al jaren in de techniek werkte en leerlingen opleidde, dat telde blijkbaar niet mee. Met veertig man begon ik aan de opleiding, maar er zijn er maar drie met mij geslaagd. Een aantal anderen geeft les op de beste scholen van Nederland, zoals het Hout- en Meubileringscollege en het Summa College. Maar heeft nog altijd zijn papiertje niet. Ik vind het echt belachelijk.’

‘Ook wij zoeken weer nieuwe docenten. Maar goede vaklui voor de klas krijgen? Ben je bescheiden, zeggen ze dan. Dan moet ik die opleiding gaan doen. Dan moet ik vakken gaan volgen die niks met mijn werk te maken hebben. In Nederland word je bestraft als je met je handen wilt werken.’

‘Hoe het dan wel zou moeten? Laat enthousiaste docenten uit het bedrijfsleven een eenjarige opleiding van een dagdeel volgen, waar hun kennis wordt aangevuld. Anders zitten we straks helemaal zonder.’

‘LASSEN LEER JE NIET UIT EEN BOEK’

RUTGER VAN DER GRAAF

‘Vaak vragen leerlingen me: meneer, bent u nou docent? Nee zeg ik dan, ik ben lasser. Al 23 jaar’, zegt Rutger van der Graaf, docent produceren, installeren en energie aan het Teylingen College KTS in Voorhout én lasser. ‘Ik heb in de scheepsbouw en als beroepsduiker de hele wereld gezien, van de Zuidpool tot Abu Dhabi. Daar hebben leerlingen respect voor merk ik, ze kijken tegen me op. Met mensen omgaan is sowieso geen probleem voor mij: op schepen heb ik tien, twintig man aangestuurd uit alle windhoeken van de aardbol.’

‘Sinds een paar maanden val ik in voor een docent met zwangerschapsverlof. Wat er hierna gaat gebeuren, weet ik niet. Het liefst word ik fulltime docent. Niet voor het geld: dat is minder dan in het bedrijfsleven. Maar ik heb geen papieren. Kijk, ik ben heel goed met mijn handen, ook best slim, maar ik heb nooit mijn school afgemaakt. Zo’n lerarenopleiding ga ik wel halen, maar mijn Nederlands is niet goed genoeg. Dus zal ik wel wat bijscholing nodig hebben voor het toelatingsexamen. Bovendien: je kunt wel een papiertje halen, maar dat betekent niet dat je kunt lesgeven.’

‘Als leerlingen een werkstuk hebben gemaakt, kan ik exact zien waar de lasfouten zitten. Iemand die geen werkervaring heeft in de metaal, kan dat vaak niet. Lassen leer je nou eenmaal niet uit een boek. Toch is zo’n lerarenopleiding heilig tijdens een sollicitatie. Je werkervaring telt misschien voor 20 procent, de rest is toch dat papiertje. Een cursus puur om nog beter te worden in doceren, dat lijkt me wel wat. Maar niet al die poespas eromheen.’

‘De regering roept wel dat er te weinig techniekdocenten zijn, maar doe er dan ook echt wat aan. Ik vind ook dat er meer vrouwelijke docenten in de techniek moeten komen. Weet je wat TIG-lassen is (een lastechniek die vooral wordt gebruikt bij roestvrij/vast staal of aluminium; red.)? Vrouwen zijn daar dus veel beter in.’ ■